

Висновок. Когнітивні освітні моделі формуються на основі певних принципів і мають ряд властивостей, що відрізняють їх від інформаційних освітніх моделей. Вони, з одного боку, сприяють розвитку творчості в навчанні. З іншого боку, вони створюють підвищену навантаження на вчителя і вимагають розробки нових методів когнітивного тестування.

Ключові слова: інформатизація освіти; когнітивні освітні моделі; управління навчальними закладами; класична освіта; мультимедіа та віртуальна освіта; тестування.

Одержано редакцією 04.09.2018
Прийнято до публікації 19.09.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-17-26-32
ORCID 0000-0003-3214-7675

ДЕСЯТОВ Тимофій Михайлович,

доктор педагогічних наук, професор,
директор Навчально-наукового інституту педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: desyatov50@ukr.net

АДАПТАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

У статті зазначено, що процес створення Європейського простору вищої освіти наочно показав необхідність концентрації уваги на проблемі забезпечення і покращення якості як одному з ключових завдань. Доведено, що сучасна європейська практика передбачає розвиток культури якості шляхом впровадження менеджменту якості. Акцентовано увагу на те, що основними інструментами визначення якості виступають оцінювання внутрішнє та зовнішнє. Досліджено, що складність створення механізмів управління якістю полягає не лише в тому, щоб скоординувати розробку концепції на всіх рівнях державного управління, а й у тому, щоб узгодити погляди різних державних відомств. Виділено кілька аспектів, що є особливо важливими при здійсненні реформ управління якістю. Доведено про необхідність адаптації людини до нових умов її життя та роботи, а з іншого боку, відбувається адаптація самої освіти до життя конкретних людей. Проаналізовано характерні риси освітньої системи України, принципи, яким повинна відповідати система менеджменту якості освіти в Україні. Наголошено про необхідність участі стейкхолдерів у системі менеджменту якості вищої педагогічної освіти.

Ключові слова: адаптація; якість; міжнародні стандарти; механізми управління; менеджмент; акредитація; результат; стейкхолдери; принципи; соціальні партнери.

Постановка проблеми. Цілеспрямоване входження України у світову спільноту вимагає проведення всебічного аналізу провідних напрямів еволюції сучасної освітньої практики. Забезпечення високої якості освіти є одним із ключових принципів та наріжним каменем побудови Європейського простору вищої освіти. На Конференції міністрів, яка відбулася в травні 2018 року в Парижі, очільники європейської освіти ще раз

підтвердили важливість цього завдання, а також зобов'язалися «підтримувати подальший розвиток системи забезпечення якості освітнього процесу». На сьогодні українська система педагогічної освіти, на жаль, не є серед країн-лідерів щодо належного забезпечення якості освітнього процесу. У зв'язку з цим спостереження та аналіз оцінки європейських досягнень щодо забезпечення якості на інституційному, національному та континентальному рівнях без сумніву є цінним для українських науково-педагогічних працівників, що і стало предметом нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема забезпечення якості освіти на основні стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) є предметом наукового пошуку вітчизняних й зарубіжних науковців (Н. Авшенюк, А. Сбруєва, С. Домбровська, А. Чміль, М. Коровкин, Т. Фініков, А. Васильєв, В. Юскаєв, О. Криклій, О. Міхеєва, С. Курбатов, І. Мусієнко, С. Сисоєва). У зарубіжній педагогіці проблеми забезпечення якості освіти досліджуються у працях таких учених як А. Шлейхер, Є. Возніцкі, Р. Bennet, К. Gürüz, М. Cheng, L. Matei, Hans Döbert, Lutz R. та ін.. У роботах цих учених висвітлено досвід забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти.

Мета статті полягає у висвітленні аналізу та використанні європейського досвіду забезпечення якості освіти в українській системі вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір зумовили необхідність пошуку та реалізації новітніх підходів до забезпечення якісно нового рівня професійної підготовки педагогічного персоналу на засадах збереження національних надбань та використання кращих зразків світового досвіду, про що наголошується у сучасних програмних документах України, зокрема Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи» (2016 р.), Закону України «Про освіту» (2017 р.) [1].

Сьогодні вітчизняна педагогічна думка активно переосмислює управлінську спадщину. Адже багато класичних проблем, серед них і питання управління якістю, набувають нового змісту. В умовах трансформації суспільно-політичного устрою, формування громадянського суспільства й ринкових відносин у процесі входження нашої країни до єдиного освітнього європейського простору актуалізується пошук шляхів забезпечення якості вищої освіти, створення механізмів управління нею, оцінних технологій, адаптації до міжнародних стандартів.

Як свідчить аналіз складності створення механізмів управління якістю полягає не лише в тому, щоб скоординувати розробку концепції на всіх рівнях державного управління, а й у тому, щоб узгодити погляди різних державних відомств. Але для того, щоб освіта розвивалася впродовж усього життя, необхідно залучити широкий спектр сфер політики: в тому числі освіту, сім'ю, зайнятість, промисловий та економічний розвиток, інтеграцію, соціальне забезпечення та державне фінансування. Скоординований підхід до освітньої політики дає змогу керівним органам визначити компромісні варіанти – наприклад, інтеграцію ринку праці, витрати на ранню освіту чи інвестиції в програми соціального забезпечення на пізніших етапах.

Створення зв'язків між різними сферами політики також важливе для забезпечення ефективності та уникнення дублювання зусиль. Втім, загальноурядового підходу до освіти досягти важко. Природно, що міністерства освіти зосереджуються на

створенні міцного освітнього фундаменту для життя, приділяючи належну увагу передачі знань, навичок і цінностей. Міністерства праці натомість переймаються передусім тим, як працевлаштувати безробітних завдяки короткотерміновій професійній підготовці. Міністерства ж економіки можуть більше цікавити навички, необхідні для забезпечення тривалої конкурентоздатності.

У такому випадку необхідно знайти між ними спільну мову й розробити загальні принципи, які б визначали, що молоді потрібно вивчити, а не яким чином має здійснюватися навчання і хто повинен його проводити [2, с. 210].

Дієвим механізмом такого скоординованого підходу може слугувати Національний стандарт України ДСТУ ISO 9001: 2015, який є перекладом ISO 9001: 2015 Quality management systems – Requirements (Системи управління якістю. Вимоги). Вимоги, визначені у цьому стандарті, відповідають чинному законодавству України, де визначено наступні принципи управління якістю:

- орієнтація на замовлення;
- лідерство;
- задіяність персоналу;
- процесний підхід;
- прийняття рішень на підставі фактичних даних;
- керування взаємовідносинами.

Узагальнюючи, можна виділити кілька аспектів, що є особливо важливими при реалізації механізму управління якістю:

1. Керівні органи повинні заручитися **широкою підтримкою** цілей освітньої реформи і залучити зацікавлені сторони до розробки й впровадження політичних рішень. Зовнішній тиск можна використати для створення переконливих аргументів на користь змін. Усі політичні гравці й зацікавлені сторони повинні мати реалістичні очікування щодо темпів і характеру реформ.

2. **Розвиток спроможностей.** Намагання подолати опір реформам буде марним, якщо управління освіти не володіють сучасними знаннями, професійними ноу-хау та належними інституційними домовленостями для реалізації нових завдань і обов'язків, передбачених реформами. Успішна реформа може вимагати значних капіталовкладень у професійне вдоскона-

лення або об'єднання реформ в блоки для розвитку спроможностей пов'язаних із ними установ. Це також означає, що реформа має підтримуватися стабільним фінансуванням.

3. Правильне управління в правильному місці. Системи освіти охоплюють як місцеві навчальні заклади, так і державні міністерства. Реформи мають враховувати відповідні обов'язки різних гравців. Деякі реформи можливі лише тоді, коли обов'язки добре узгоджені або перерозподілені. Рівні регіональних органів урядування можуть добре впоратися з визначенням місцевих потреб, але можуть не підходити для визначення загальних цілей і завдань. Вони також можуть не мати достатньої наукової, технічної й інфраструктурної спроможності для розробки та впровадження освітньої політики, яка б відповідала загальнодержавним цілям і завданням.

4. Використання даних про результативність. Мірою того, як отримання, управління й доступ до інформації стали легшими й дешевшими, системи освіти можуть отримувати вигоду від збору якісніших та актуальніших даних для відстежування індивідуальних та інституційних показників результативності на місцевому, державному й міждержавному рівнях. Дані загальнодержавних опитувань та інспекцій, а також порівняльні дані й оцінки можна використати для прискорення змін і скерування процесу розробки політики. Користь від таких даних найбільша тоді, коли їх доводять до відома самих установ разом з інформацією про те, як їх використовувати.

5. Має відбуватися перехід від початкових ініціатив реформування до побудови **саморегульованих систем** зі зворотним зв'язком на всіх рівнях. Для інвестицій у зміни особливе значення мають навички управління змінами. Освітняни мають бути впевнені, що отримають інструменти для впровадження змін.

6. Загальноурядовий підхід може залучати освіту до комплексних адаптивних реформ [2, с. 211].

Але, щоб стати певним адаптером, освіта має бути адаптованою до реалій життя людини, до її потреб. Тому, з одного боку, через освіту здійснюється адаптація людини до нових умов її життя та роботи, а з іншого боку, відбу-

вається адаптація самої освіти до життя конкретних людей.

Таким чином, адаптація розглядається як двобічний взаємообумовлений процес пристосування освіти (інституцій, які навчають) до особистості студента, а також активного включення його в проектування адаптивного інформаційно-освітнього середовища та розроблення індивідуальних освітніх маршрутів.

Характерною рисою освітньої системи України є збереження адміністративної системи управління із високим рівнем централізації. Така модель передбачає певні механізми реалізації управлінських функцій.

Централізація управління приводить до збільшення економічної маси системи освіти, обумовлюючи зростання її інерційності й унеможливаючи швидку адаптацію до змінних зовнішніх умов. При цьому відбувається неминуче зниження якості освіти, тому що механізми управління нею втрачають свою ефективність і не відповідають конкретним вимогам ринку праці. Це підтверджують дослідження, проведені центром Разумкова. Підкреслюється, що Відсутність ефективного механізму контролю якості перешкоджає нормальному регулюванню розвитку сектора освіти. Аналіз факторів, які впливають на якість освіти (рівень фінансування, людські ресурси, інформаційне, матеріальне і технічне забезпечення), демонструє тенденцію її погіршення [3, с. 2–36].

Незалежні оцінки діяльності вищої школи, акредитація та інші процедури спрямовано тільки на з'ясування того, наскільки процес навчання відповідає встановленим критеріям і вимогам. Очевидною перевагою зазначених механізмів є повнота й деталізація критеріїв акредитації та оціночних показників.

Водночас практично не береться до уваги інший аспект оцінки якості вищої освіти – результат як підсумок освітньої діяльності. Використовувані у вітчизняній освітній статистиці показники фіксують відсоток працевлаштування випускників, але не відбивають думку роботодавців і самих дипломованих фахівців, не враховують вимоги ринку праці, не дають об'єктивної картини

недоліків у підготовці здобувачів вищої освіти, а отже, не дозволяють впливати на усунення прогалин.

Таким чином, механізм управління якістю вищої освіти повинен охоплювати дві підсистеми – контролю якості надання освітніх послуг і оцінки якості результату. Кожна з них характеризується своїми показниками, які повинні перетворюватися на кінцеву продукцію – компетентність.

Слід зазначити, що підвищення конкурентоспроможності вищої школи передбачає використання ринкових механізмів управління освітньою сферою та якістю вищої освіти, які прийняті у міжнародній практиці. С.М. Домбровська також підкреслює, що для успішного протистояння в конкурентній боротьбі на ринку освітніх послуг необхідне впровадження міжнародних стандартів ISO серії 9000 [4, с. 55].

Механізми управління якістю вищої педагогічної освіти, які засновані на зазначених стандартах, припускають встановлення вимог зацікавлених сторін до якості наданих послуг, створення дієвих інструментів удосконалювання діяльності й контролю. А. І. Чміль конкретизує принципи, які закладені в міжнародних стандартах і які використовуються для розроблення механізмів управління якістю освіти. До них належать: орієнтація на споживачів (студентів і слухачів); підвищення ролі керівництва в системі управління якістю освіти; залучення педагогічних працівників у функціонування системи управління якістю через підвищення їх відповідальності й зацікавленості у результатах своєї діяльності; процесний підхід, що передбачає управління освітніми структурами як бізнес-процесами; системний підхід, що враховує взаємозв'язок і взаємовплив підсистем вищої школи для досягнення більшої ефективності й результативності; постійне поліпшення, зокрема за допомогою упровадження прогресивних методів і технологій; прийняття рішень на основі безсумнівних фактів та інформації [5, с. 75].

Крім міжнародних стандартів серії ISO, найпоширенішими моделями систем менеджменту якості є моделі, зас-

новані на принципах моделі ділової досконалості EFQM (European Foundation for Quality Management) і загального управління якістю TQM (Total Quality Management).

Учені слушно розглядають метод TQM як підхід до управління організацією, заснований на якості. При цьому тут фундаментальними принципами є орієнтація на споживача, який визначає критерії якості потрібних йому товарів і послуг, і залучення персоналу до досягнення поставленої мети [6, с. 63]. На відміну від підходів, використовуваних у стандартах ISO і TQM, модель ділової досконалості EFQM дозволяє проводити порівняльний аналіз між різними вишами. І.І. Мусієнко звертає увагу на те, що застосування цієї моделі базується на використанні критеріїв результатів і можливостей системи вищої освіти, які припускають удосконалювання освітньої діяльності й підвищення ефективності механізмів управління системою освіти [7, с. 30].

З огляду на сказане, М. В. Теровансов зазначає, що можна виокремити основні принципи, яким повинна відповідати система менеджменту якості вищої освіти, а саме:

- об'єктивність – використання актуальної і достовірної вихідної інформації, яка базується на показниках, що всебічно характеризують процес навчання і результативність вищої школи, для прийняття управлінських рішень;

- ефективність – надання дієвих механізмів, що дозволяють за рахунок поліпшення якості освіти забезпечити відповідність кваліфікації випускників очікуванням роботодавців і підвищити конкурентоспроможність вищої школи на міжнародному ринку освітніх послуг;

- реалістичність – розробка практичних рекомендацій і послідовності етапів реалізації освітньої політики у сфері підвищення якості підготовки фахівців;

- адаптивність – здатність механізмів управління якістю вищої освіти гнучко реагувати на зміну зовнішніх умов, вимоги ринку праці, і тим самим нівелювати негативний вплив інерції освітніх процесів;

– універсальність – формування системи на основі міжнародних стандартів якості, що передбачають підвищення ролі керівництва, залучення науково-педагогічних кадрів у функціонування системи, орієнтація на споживачів освітніх послуг;

– продуктивність – одержання даних для аналітичної роботи із моніторингу процесу навчання і працевлаштування випускників, планування діяльності у сфері освіти, складання прогнозних показників для коректування освітніх програм, оцінки ефективності функціонування вищої школи.

Слід підкреслити, що пропонується механізм менеджменту якості, крім оцінки надання освітніх послуг, тобто самого процесу навчання, акцентує увагу на результативності функціонування вищої школи, тобто оцінюванні професійної підготовки фахівця.

Система менеджменту якості освіти для реалізації зазначених функцій передбачає певний алгоритм побудови.

Так, перший етап охоплює збір первинної інформації за допомогою моніторингу і самооцінки діяльності навчального закладу. Вихідними даними є якісні і кількісні показники, які характеризують процеси освіти і працевлаштування. Джерелами даних є результати внутрішньої самооцінки навчального закладу, матеріали зовнішньої незалежної оцінки, дані міжнародної і вітчизняної статистики, служб зайнятості, кадрових підрозділів підприємств, рейтинги, експертні оцінки, соціологічні дослідження та інші аналітичні матеріали.

Другий етап передбачає аналіз та оброблення отриманих даних, співвіднесення результатів із напрямками політики ЗВО щодо якості й наукових досліджень і визначення цілей менеджменту якості освіти, кроків їх реалізації і способів здійснення. Цей етап обумовлює роль керівництва у визначенні пріоритетних завдань підвищення якості, формулювання цілей і стратегічних напрямів розвитку закладу освіти. Одночасно відбувається залучення науково-педагогічного персоналу із використанням механізмів мотивації для досягнення поставленої мети: забезпечення ефективного менеджменту якості.

На третьому етапі відбувається аудит якості, який, як зазначає група вчених [6, с. 68], виступає складовою частиною системи менеджменту, механізмом поліпшення якості та структури витрат. Основною його відмінністю від процедури самооцінки є незалежність проведення. Мета аудиту полягає у визначенні ефективності функціонування механізму управління якістю освіти, відповідності її поставленим цілям підготовки фахівців. При цьому оцінюється діяльність усіх підсистем вищої школи за критеріями ефективності та результативності. Ця робота проводиться із залученням незалежних експертів, до складу яких повинні входити представники потенційних роботодавців і зацікавлених організацій. Тільки за таких умов буде забезпечена об'єктивність оцінки, запропоновані заходи щодо коректування освітніх програм, процесу навчання і професійної підготовки.

Участь роботодавців у системі менеджменту якості вищої освіти уможливорює зміну ситуації, за якої планування кількості необхідних фахівців певних спеціальностей, рівень їх підготовки і потреби економіки не збігаються. У цьому аспекті функція експертних рад, створених за участю менеджерів організацій і зацікавлених у випускниках певної кваліфікації, становить своєрідний негативний зворотний зв'язок щодо об'єкта управління. Її коригувальний вплив спрямований на зниження впливу факторів, що призводять до погіршення якості освіти. При цьому підвищується адаптивність вищої школи до зовнішніх змін і нівелюється негативний вплив інерції її розвитку.

Як свідчить аналіз, об'єктивні умови суспільного розвитку спонукають до зміщення акцентів управління з державного до громадського. Це має стати потужним стимулом розвитку педагогічної освіти, посприяти посиленню суспільного потенціалу в управлінні, що безумовно, слугуватиме рушієм реформування всієї системи педагогічної освіти. У цьому контексті адаптація механізмів управління якістю педагогічної освіти України до міжнародних стандартів створює умови для формування нової системи відносин з громадськістю, соціальними партнерами, роботодавцями, органами місцевого са-

моврядування, зрештою, формує забезпечення якості.

Управління розвитком педагогічної освіти потребує науково-методичного обґрунтування інноваційного змісту освіти, сучасних державних стандартів, а також комплексів підручників та навчальних посібників, інформаційних та модульних технологій, тобто всього того, що сприяє не тільки адаптації студентів та активізації соціального партнерства, а й модернізації всієї системи підготовки педагогічних кадрів.

Науковцями та практиками доведено, що чим вищий рівень безперервності управлінських впливів, тим вища ефективність результатів управління; чим стабільніший ритм управління, тим вища організованість управлінської системи й ефективніша її діяльність, оскільки управління є діяльністю над діяльністю.

Порівняно з країнами світу, які досягли високого рівня розвитку завдяки процесам взаємопроникнення освіти в економіку, новітні технології, соціальну сферу, чинна система педагогічної освіти України функціонально все ще слабо впливає на суспільний розвиток.

Невідповідність суспільного запиту щодо результатів педагогічної освіти і її фактичних пропозицій дає мало обнадійливих прогнозів щодо ефективності процесів, задіяних у розвитку країни. Для досягнення якості навчальних результатів недостатньо задекларованих намірів у документах. Для цього треба активізувати процеси якісних змін у змісті освіти. Підвищення ефективності підготовки фахівців у контексті реформування вітчизняної системи вищої педагогічної освіти передбачає переосмислення мети і результату освіти; оновлення змісту педагогічної освіти через запровадження нового покоління галузевих стандартів ґрунтованого на засадах компетентнісного підходу, що важливо для забезпечення якості освіти.

Об'єднання європейських країн Болонською угодою вимагає пошуку адаптивних та уніфікованих методів управління якістю педагогічної освіти, внесення до них певних змін, узгоджених з європейською спільнотою, визначення оптимальних з уже наявних, а за необхідності – створення нових на базі за-

гальноприйнятих у Європі норм і правил, що забезпечили б реалізацію основних завдань побудови відкритого європейського простору вищої освіти.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Аналізуючи зміст реформ з педагогічної освіти в межах європейського освітнього простору, ми справедливо пов'язуємо його із забезпеченням високої якості освіти та запровадженням сучасної системи забезпечення якості, органічного зв'язку ефективності освітніх процесів з управлінським компонентом навчальної праці. У нашій роботі ми прагнули аналізувати і порівняти лише, на наш погляд, прогресивний досвід європейських країн, у рамках яких проводяться експерименти, стверджуються найбільш ефективні інновації. На сьогодні українська система вищої освіти, на жаль, не є серед країн-лідерів щодо належного забезпечення якості освітнього процесу, малодослідженими залишаються питання сутності та змісту управління якістю підготовки майбутніх педагогів. Постає досить важлива проблема перегляду положень менеджменту забезпечення якості на інституційному та національному рівнях, адаптації механізмів управління якістю педагогічної освіти України до стандартів європейських країн.

Вказані проблеми актуалізують вивчення досвіду європейських країн, які досягли певних успіхів та успішно використовують сучасні принципи формування внутрішньої системи забезпечення якості. Ураховуючи схожість змін в освіті європейських країн і перетворень, які сьогодні відбуваються у національній системі педагогічної освіти, узагальнений, теоретико осмислений досвід перших може бути цінним для України.

Список використаних джерел

1. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів: аналітичні матеріали / [Авшенюк Н. М., Дяченко Л. М., Ковтун К. В., Марусинець М. М., Огієнко О. І., Судима О. В. Постригач Н. О.]. Київ: Центр, 2017. С. 4.
2. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Пер. з англ. Г. Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
3. The system of education in Ukraine: the state and prospects of developments (Razumkov Centre analytical report). *Razumkov Centre. National security of defense*. 2002. Vol. 4. P. 2–36.

4. Домбровська С. М. Державні механізми менеджменту якості вищої освіти. *Управління*. 2013. №2. С. 54–59.
5. Чміль А.І. Принципи формування системи управління якістю освіти в умовах реформування. *Післядипломна освіта в Україні*. 2006. №2(9). С.75–76.
6. Коровкин М.В., Могилянський С.Б., Чучалин А.И. Система менеджмента качества в вузе. *Инженерное образование*. 2005. №3. С. 62–73.
7. Мусієнко І.І. Принципові відмінності системи освіти України від вимог європейського простору вищої освіти. *Наукові праці. Державне управління*. 2010. Вип. 135. Т.147. С. 28–31.

References

1. Avtshenyuk, N.M., Dyachenko, L.M., Kovtun, K.V., Marusinets, M.M., Ogienko, O.I., Sudima, O.V., Postrigach, N.O. Foreign experience Teacher Training: Analytical Materials (2017). Kiev: Center. 4.
2. Schleicher, A. (2018). The best class in the world: how to create an educational system of the 21st

century. In G. Lelov (Translation from English). Lviv: Chronicle. 296 p.

3. The system of education in Ukraine (2002): the state and prospects of developments (Razumkov Centre analytical report). *Razumkov Centre. National security of defense*. 4. 2–36.
4. Dombrovskaya, SM (2013). Public Mechanisms for Quality Management in Higher Education. *Management*. 2. 54–59.
5. Chmel, AI (2006). Principles of formation of the system of quality management education in conditions of reform. *Postgraduate education in Ukraine*. 2(9). 75–76.
6. Korovkin, MV, Mogilnitsky, S.B., Chuchalin, A.I. (2005). Quality management system in high school. *Engineering education*. 3. 62–73.
7. Musienko, I.I. (2010). Principal differences of the education system of Ukraine from the requirements of the European space of higher education. *Scientific works. Governance*. Issue 135. Vol. 147. 28-31.

DESYATOV Timofiy,

Doctor in Pedagogy, Professor,

Director of the Educational-and-Scientific Institute of Education, Social Work and Arts,

Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy

e-mail: desyatov50@ukr.net

ADAPTATION OF MECHANISMS OF QUALITY MANAGEMENT OF PEDAGOGICAL EDUCATION OF UKRAINE TO INTERNATIONAL STANDARDS

Abstract. The article states that the process of creating the European higher education area has clearly shown the need to focus on the problem of ensuring and improving quality as one of the key tasks. It is proved that contemporary European practice involves the development of a quality culture through the introduction of quality management. The emphasis is placed on the fact that the main tools for determining the quality of evaluation are internal and external. It was investigated that the complexity of creating quality management mechanisms is not only to coordinate the development of the concept at all levels of government, but also to coordinate the views of various government agencies. Several aspects are highlighted, which are especially important in the implementation of quality management reforms. The necessity of

adapting a person to the new conditions of his life and work is proved, and on the other hand, the adaptation of the education itself to the life of specific people is taking place. The characteristic features of the educational system of Ukraine, the principles which the system of quality management of education in Ukraine should meet are analyzed. The necessity of participation of stakeholders in the quality management system of higher pedagogical education is emphasized.

Keywords: adaptation; quality; international standards; management mechanisms; management; accreditation; result; stakeholders; principles; social partners.

Одержано редакцією 11.10.2018
Прийнято до публікації 16.10.2018

DOI 10.31651/2524-2660-2018-17-32-38
ORCID 0000-0003-3568-9971

КАЛИНИЧ Марія Василівна,

аспірантка кафедри педагогіки вищої школи і освітнього менеджменту,

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

e-mail: marie_kalynych@ukr.net

УДК 378

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ

У статті науково обґрунтовано та схарактеризовано сутність процесу формування професійної компетентності перекладачів художніх творів. Проаналізовано літературні джерела даного дослідження. Визначено особливості та специфіку перекладу художньої літератури, які відображені у майстерності та вправності перекладача здатного відтворити емоційність та психологічну забарвленість

твору з метою сприйняття його читачем як цілісного, реального перекладу оригіналу. Визначено основні складники професійної компетентності перекладацької діяльності з акцентуалізацією на особистісних якостях майбутніх перекладачів серед яких домінуючими є глибоке знання лексичних образних засобів, стилістичних прийомів, особливостей різних жанрів мовлення, вміння і здатність здійснювати